

Ärendenummer
TRV 2022/109654

Dokumentdatum
2023-02-27

Väghållningsmyndigheten,
Trafikverket Region Syd

Fastställelse av vägplan för ombyggnad av väg 27, Borås – Växjö, förbi Bor, samt indragning av väg, i Värnamo kommun, Jönköpings län

Beslut

Trafikverket beslutar med stöd av 18 § väglagen (1971:948) att fastställa vägplanen för ombyggnad av väg 27 förbi Bor.

Fastställelsen gäller plankartorna med status fastställelsehandling, betecknade 100T0201 – 213, daterade 2021-06-24.

Väganläggningen ska dessutom utformas i huvudsak så som den sökande har åtagit sig enligt planbeskrivningen och i övrigt.

Trafikverket beslutar med stöd av 25 § väglagen om indragning av väg som inte längre behövs för det allmänna när den nya vägen har byggts. Nedanstående vägar och delsträckor dras in. Indragningarna framgår även på plankartorna.

- Del av befintlig väg 27, från cirka 0/050 i vägplanens längdmätning, där den nya vägen avviker från befintlig väg, till korsningen med väg 694, cirka 1400 meter.
- Del av befintlig väg 27 vid anslutningen till Bors norra industriområde, där anslutningen byggs om, cirka 300 meter totalt.
- Del av befintlig väg 27 öster om trevägskorsningen söder om Bor där anslutningen byggs om, cirka 175 meter.

Indragningarna sker när den nya vägen har öppnats för trafik.

Sökande

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Region Syd.

Beskrivning

I handlingarna i ärendet redovisar den sökande bland annat nedanstående.

Den planerade vägen

Projektet innebär att en ny del av väg 27 byggs förbi Bor på den sydvästra sidan av bebyggelsen. Den nya vägdelen blir totalt cirka sex kilometer lång och utformas med 2+1-körfält, mittseparering och en referenshastighet på 100 kilometer per timme. Bor nås genom anslutningar i bägge ändar av samhället. En gång- och cykelport byggs där den nya vägen ansluter till befintlig väg i söder så att gång- och cykeltrafik kan använda den gamla vägen.

Ärendenummer
TRV 2022/109654

Dokumentdatum
2023-02-27

14 fastigheter kommer att ha bullernivåer som överskrider riktvärden för utomhusmiljö vid prognosåret 2038, om åtgärder inte vidtas. För åtta av dessa fastigheter behövs bullerskyddsåtgärder i form av vägnära åtgärder (skärmar) och/eller fastighetsnära åtgärder (skärm för uteplats). Inga riktvärden inomhus eller vid uteplats överskrids vid prognosåret efter genomförda åtgärder.

Mark som kommer att tas i anspråk

Mark och särskilda rättigheter som belastar marken kommer att tas i anspråk för vägen på det sätt som redovisas på plankartorna.

Sammanlagt kommer cirka 28 hektar mark att tas i anspråk som nytt vägområde. Arealen utgörs huvudsakligen av skogsmark.

Därutöver tas cirka 4900 kvadratmeter mark i anspråk med inskränkt vägrätt. Inskränkningarna avser följande:

- Vi1. Väghållaren har endast rätt att anlägga, underhålla och byta ut vattenledning/rör/dike.
- Vi2. Väghållaren har endast rätt att genomföra omgrävning av vattendrag och utföra underhåll vid behov.
- Vi3. Väghållaren har endast rätt att anlägga och underhålla fördröjningsmagasin.

Detta innebär att fastighetsägaren får fortsätta att använda marken så länge användningen inte äventyrar eller ändrar områdets funktion för den allmänna vägen.

Cirka 14,3 hektar mark, som behövs för att bygga vägen, planeras att tas i anspråk under en viss tid (tillfällig nyttjanderätt). Arealen utgörs i huvudsak av skogsmark. Nyttjanderätten gäller under den tid som anges på plankartan.

Kommunala planer

Vägplanen är förenlig med den kommunala översiktsplanen och strider inte mot någon detaljplan.

Natura 2000, riksintressen, annan reglering av markanvändningen och miljö kvalitetsnormer

Inget Natura 2000-område påverkas.

Väg 27 är av riksintresse för kommunikationer. Riksintresset för kulturmiljön, Getaryggarna, berörs men påverkas inte.

Områden med fornlämningar berörs. Arkeologiska undersökningar har genomförts. Tillstånd för ingrepp i fornlämningar kommer att sökas där det är nödvändigt.

Flera objekt som omfattas av det generella biotopskyddet påverkas. Även tre nyckelbiotoper (lövängsrest, ekallé och sumpskog) påverkas.

Flera arter av fladdermöss, vilka omfattas av artskyddsförordningen och art- och habitatdirektivet, förekommer i området för den nya vägen. Projektets bedömning är att fladdermössen inte påverkas negativt och att dispens från artskyddsförordningen inte behöver sökas.

Borån (SE633289-140104) och sjön Flåren (SE631542-139354) är ytvattenförekomster för vilka det finns fastställda miljö kvalitetsnormer. Borån omfattas även av strandskydd på 100 meter på vardera

Ärendenummer
TRV 2022/109654

Dokumentdatum
2023-02-27

sidan. Grundvattenförekomsten Flåren-Hindsen (SE633303-140070) berörs och har fastställda miljö kvalitetsnormer.

Finansiering och byggstart

Kostnaden för projektet har beräknats till cirka 261 miljoner kronor i prisnivå 2019. Finansiering sker med medel ur den nationella planen (35 procent) och den regionala planen (65 procent). Planerad byggstart är år 2025.

Andra utredningar och beslut

Planläggningen enligt väglagen har föregåtts av förberedande studier i form av bland annat en förstudie, vägutredning (vilken även kompletterades vid två tillfällen) och en lokaliseringsutredning. Efter vägutredningen valdes alternativ "D" eftersom det sammantaget bedömdes vara den bästa lösningen.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har beslutat att projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Den sökandes handläggning av vägplanen

Under planarbetet har den sökande genomfört samråd och kungjort planförslaget med miljökonsekvensbeskrivning och övrigt underlag och låtit det granskas. Vid granskningen kom det in 29 yttranden. Synpunkterna handlar huvudsakligen om:

- enskilda vägar (fastställs inte),
- utformning och vägsträckning,
- påverkan på jordbruket,
- förlängda resvägar,
- buller,
- kollektivtrafik.

Länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsen i Jönköpings län har tillstyrkt att vägplanen fastställs.

Trafikverkets handläggning och skäl

Trafikverkets kommentarer till synpunkter vid granskningen

Den sökande har sammanfattat och kommenterat de synpunkter som kom in vid granskningen i ett granskningsutlåtande och efter ändringar i ett kompletterande utlåtande. Trafikverket delar i allt väsentligt den sökandes uppfattning.

Kommunicering under fastställelseprövningen

De som har framfört synpunkter under granskningen har fått se det som senare har tillkommit i ärendet och som har betydelse för ärendets prövning. De har också fått möjlighet att lämna ytterligare synpunkter. Under denna kommunikering kom det in tre yttranden, vilka sammanfattas och kommenteras nedan.

Ingvar och Ann-Sofie Junvik, Värnamo Ulås 12:1. Adressen i granskningsutlåtandet är fel.

Trafikverkets kommentar. Synpunkten noteras.

Ärendenummer
TRV 2022/109654

Dokumentdatum
2023-02-27

Michael Carlsson, Värnamo Bor 1:117. Resvägen borde inte bli längre för genomfartstrafiken om det ordnas en trafikplats bortanför Brostugan istället för vid industriområdet. Utformningen med 2+1-körfält riskerar att leda till sämre framkomlighet än idag om långträdare fastnar bakom A-traktorer så att övrig trafik inte hinner om. Vägplanen verkar vara utformad för att få bort så mycket trafik som möjligt från den befintliga sträckningen så att den vägen kan räknas som cykelväg. Resandestatistiken för kollektivtrafiken visar inte heller faktiskt antal resenärer. En förbifart behövs men lösningen måste bli bättre.

Trafikverkets kommentar. Lösningen med en trafikplats vid industriområdet medför den största överflyttningen av trafik till den nya vägen. Det är fördelaktigt för både fjärrtrafiken och lokalsamhället. Utformningen med 2+1-körfält är beprövad och leder till högre framkomlighet och trafiksäkerhet. I enstaka fall kan långsamtgående trafik orsaka tillfälligt försämrade framkomlighet men överlag blir det en betydande förbättring jämfört med den befintliga vägen. En väsentlig funktion för en förbifart är att flytta trafik längre bort från bebyggelsen genom att erbjuda en mer attraktiv sträckning än genom tätorten. Den gamla vägen får då även bättre förutsättningar för exempelvis cyklister. Befintlig väg 27 kommer inte att omvandlas till en gång- och cykelväg. Trafikverket kan endast utgå från den officiella statistiken avseende resande med kollektivtrafiken.

E.ON Energidistribution AB. Tidigare yttranden vidhålls.

Trafikverkets kommentar. När vägplanen har fått laga kraft, senast i god tid innan byggstart, kommer projektet att ta kontakt för samordning och hantering av berörda ledningar.

Skäl

Den nya vägen ökar framkomligheten och trafiksäkerheten. Fördelar uppstår både för fjärrtrafiken, vilken inte behöver passera genom Bor, och för lokalsamhället som bättre kan nyttja den gamla vägen där trafiken minskar kraftigt.

Utformningen med 2+1-körfält är ändamålsenlig. Markanspråk för ytterligare körfält kan inte motiveras. Vägen har därutöver överlag utformats för att minska markanspråk och påverkan. Den negativa påverkan som uppstår när den nya vägen tar opåverkad mark i anspråk och fragmenterar landskapet är sammantaget en godtagbar konsekvens sett till fördelarna med vägen.

Lokalisering

Trafikverket delar bedömningen att alternativ ”D”, vilket ligger till grund för vägplanen, är det bästa alternativet.

Biotopskydd, strandskydd och nyckelbiotoper

En åkerholme, fem småvatten, tre stenmurar, sju odlingsrösen och två alléer påverkas av vägplanen. Anpassningar har gjorts för att minska påverkan. Projektet åtar sig även att flytta odlingsrösen och återplantera alléer. Konsekvenserna för de biotopskyddade objekten får anses vara godtagbara.

Tre nyckelbiotoper påverkas av vägplanen. Vid hembygdsgården påverkas kanten av lövängsresten av en omledningsväg och väg 27 påverkar ekallén där tre till fyra träd måste fällas. Väg 27 passerar även genom sumpskogen, som är en nyckelbiotop. Ingen av biotoperna förstörs helt och samtliga bedöms kunna hysa betydande naturvärden även efter att vägen har byggts. Påverkan är sammantaget godtagbar.

Ärendenummer
TRV 2022/109654

Dokumentdatum
2023-02-27

Syftet med strandskyddet vid Borån får endast en marginell negativ påverkan, vilket är en godtagbar konsekvens.

Påverkan på riksintressen

Vägplanen främjar riksintresset väg 27 då framkomligheten och trafiksäkerheten ökar. Riksintresset Getaryggarna skadas inte.

Brukningsvärd jordbruksmark

Den brukningsvärda jordbruksmarken skyddas från påverkan enligt 3 kap. 4 § miljöbalken. Jordbruksmark får endast tas i anspråk om det tillgodoser ett väsentligt samhällsintresse och alternativ lokalisering saknas. Vägplanen har anpassats för att minska påverkan på jordbruksmarken. Ingen sträckning kan helt undvika påverkan. Det är inte rimligt att bygga om väg 27 i befintlig sträckning eftersom projektmålen då inte kan nås. Sammantaget måste därför samhällsnyttan med den nya vägen anses väga tyngre än att helt undvika att ta jordbruksmark i anspråk för ny infrastruktur.

Buller

De föreslagna bullerskyddsåtgärderna (samt att en stor del av trafiken flyttas från delar av byggelsen) leder till en bättre bullersituation kring Bor. Riktvärdena inomhus och vid uteplats, efter genomförda skyddsåtgärder, överskrids inte. Bullerskyddsåtgärderna har därför en lämplig utformning och avgränsning.

Miljö kvalitetsnormer – luftkvalitet och vattenförekomster

Projektet medför inte att miljö kvalitetsnormer för utomhusluft överskrids

Vägdagvatten renas i bland annat diken och en fördröjningsdamm anläggs för flödet mot Flåren. Grundvattenförekomsten Flåren-Hindsen påverkas inte negativt. Projektet kommer därför inte att försvåra möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna för de berörda vattenförekomsterna.

Trafikverkets samlade bedömning

Trafikverket bedömer att en ombyggnad av väg 27 enligt vägplanen är motiverad och har tillräcklig aktualitet. Vägplanen har handlagts i enlighet med reglerna i väglagen och vägförordningen. Vägens sträckning strider inte mot kommunens översiktsplan eller någon detaljplan.

Projektet är förenligt med miljöbalkens allmänna hänsynsregler, hushållningsbestämmelser och bestämmelser om miljö kvalitetsnormer. Anläggningen innebär även i övrigt en lämplig användning av mark- och vattenresurser. Den föreslagna ombyggnaden medför att framkomligheten och trafiksäkerheten ökar på väg 27, utan oskälig påverkan på övriga intressen. Det innebär att vägen får ett lämpligt läge och utförande. Ändamålet med vägen tillgodoses med minsta intrång och olägenhet utan att det medför oskälig kostnad. De fördelar som planen medför överväger de olägenheter som planen orsakar enskilda när den sökande får ta mark och särskilda rättigheter i anspråk. Det behov och den omfattning av tillfällig nyttjanderätt som har redovisats i vägplanen är skäligt.

De delar av nuvarande väg 27 som inte sammanfaller med den nya allmänna vägen behövs inte längre som allmän väg när vägplanen är genomförd. Indragningarna innebär högst ringa olägenhet för bygden.

Ärendenummer
TRV 2022/109654

Dokumentdatum
2023-02-27

Trafikverket gör sammantaget bedömningen att vägplanens utformning, omfattning och åtgärder innebär en lämplig avvägning mellan allmänna och enskilda intressen.

Överklagande

Detta beslut får överklagas hos regeringen, se bilaga.

Beslutande i detta ärende har varit biträdande chefsjuristen Anders Ljungberg med planprövaren Anders Stoor som föredragande.

Anders Ljungberg
Beslutet har undertecknats digitalt

Bilagor

1. Anvisning ”Hur man överklagar”
2. Allmänna upplysningar – fastställd vägplan

Kopia till:

Länsstyrelsen i Jönköpings län
Lantmäteriet (efter laga kraft)
Regionala kollektivtrafikmyndigheten i Jönköpings län
Regionförbundet i Jönköpings län
Värnamo kommun
Fastighetsägare och rättighetsinnehavare, m.fl. enligt ärendets fastighetsförteckning
Övriga som yttrat sig skriftligen under granskningen